

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فلسفه دین

دوره چهاردهم، شماره سوم
پاییز ۱۳۹۶

ناشر:

دانشگاه تهران

صاحب امتیاز:

پردیس فارابی دانشگاه تهران

مدیر مسئول: سید محمود میرخلیلی

سردبیر: محمد محمدرضایی

مدیر اجرایی: علی احمد روشنائی

کارشناس: محمد جواد مظفری

ویراستار: فرشاد رضوان

صفحه‌آرا: حسن محسنی

شاپای چاپی: ۷۰۶۳ - ۲۰۰۸

شاپای الکترونیکی: ۶۲۳۳ - ۲۴۲۳

مقالات گویای آراء و نظرات نویسندگان

محترم می‌باشد. نقل مطالب مجله با ذکر

مأخذ مانعی ندارد.

اعضای هیئت تحریریه

احمد احمدی (استاد، دانشگاه تهران)

غلامرضا اعوانی (استاد، دانشگاه شهید بهشتی)

رضا اکبری (استاد، دانشگاه امام صادق ع)

علی اله بداشتی (دانشیار، دانشگاه قم)

رضا برنجکار (استاد، پردیس فارابی دانشگاه تهران)

احمد بهشتی (استاد دانشگاه تهران)

محسن جوادی (استاد، دانشگاه قم)

سید محمد علی دیباجی (دانشیار، پردیس فارابی دانشگاه

تهران)

محمد سعیدی مهر (استاد، دانشگاه تربیت مدرس)

علی عسگری یزدی (دانشیار، دانشگاه تهران)

امیر عباس علی زمانی (دانشیار، دانشگاه تهران)

رمضان علی تبار (دانشیار، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه

اسلامی)

یحیی کبیر (دانشیار، پردیس فارابی دانشگاه تهران)

حسین کلباسی (استاد، دانشگاه علامه طباطبایی)

یحیی یثربی (استاد، دانشگاه علامه طباطبایی)

پایگاه‌های استنادی که این مجله در آنها نمایه شده است

journals.ut.ac.ir

www.isc.gov.ir

www.srlst.com

www.sid.ir

www.magiran.com

www.noormags.com

پایگاه نشریات الکترونیک دانشگاه تهران

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری

پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

بانک اطلاعات نشریات کشور

پایگاه مجلات تخصصی نور

این فصل‌نامه بر اساس نامه شماره ۳/۸۹۳۵ در تاریخ ۱۳۸۷/۱۱/۵ وزارت علوم،
تحقیقات و فناوری دارای درجه علمی - پژوهشی می‌باشد.

نشانی دفتر نشریات علمی پردیس فارابی:

قم - بلوار دانشگاه (جاده قدیم تهران) صندوق پستی ۳۵۷، کد پستی: ۳۷۱۸۱۱۷۴۶۹

تلفن: ۳۶۱۶۶۳۱۲ - ۰۲۵

پست الکترونیکی: jpht@ut.ac.ir

وبسایت: <http://jpht.ut.ac.ir>

راهنمای تدوین و نگارش مقالات

۱. مقاله قبلاً در نشریه دیگری به چاپ نرسیده یا همزمان برای مجلات دیگر ارسال نشده باشد.
۲. ارسال مقالات حتماً با پست الکترونیکی انجام شود. کلیه مکاتبات با نویسندگان نیز از همین طریق است. در غیر این صورت، به مقالات ترتیب اثر داده نخواهد شد.
۳. مقالات، در برنامه word با قلم بی نازنین یا بی لوتوس و اندازه ۱۲ و عنوان مقاله با قلم تیترا ۱۳ تایپ شود.
۴. حجم هر مقاله بیش از ۲۰ صفحه حروف چینی شده و کم‌تر از ۸ صفحه نباشد. طبیعی است به مقالات خارج از این محدوده ترتیب اثر داده نمی‌شود. (حاشیه سفید صفحات از بالا و پایین ۴ و از سمت چپ و راست ۳.۵ سانتی‌متر می‌باشد).
۵. متن اصلی حتماً و الزاماً فارسی بوده و در صورت نیاز به عبارات غیر فارسی، ترجمه فارسی آنها به همراه عبارت غیر فارسی در پاورقی آورده شود.
۶. در صفحه اول عنوان مقاله، نام و نام خانوادگی نویسنده یا نویسندگان، سمت علمی، نشانی پست الکترونیکی و شماره تماس نویسنده مسئول درج گردد.
۷. چکیده مقاله ۱۲۰ کلمه (شامل موضوع، ساختار و نتایج مقاله) همراه با ترجمه انگلیسی آن، ضمیمه مقاله باشد. واژگان کلیدی و معادل انگلیسی آنها، (۵ واژه) همراه چکیده مقاله ضمیمه گردد.
۸. ارجاع‌های مربوط به منابع درون متن، بلافاصله پس از نقل مطلب داخل پرانتز به صورت زیر ذکر شود:
(نام صاحب‌اثر، سال انتشار، شماره صفحه) مثال: (طاهری، ۱۳۸۵، ص ۲۵).
۹. فهرست مآخذ، به ترتیب الفبایی نام خانوادگی نویسندگان، در انتهای مقاله به شرح ذیل آورده شود:
  - کتاب‌ها: نام نویسنده (تاریخ انتشار)، عنوان کتاب، شماره جلد، نام مترجم یا مصحح، محل انتشار: نام ناشر.
  - مثال: طباطبایی، محمدحسین (۱۳۶۳)، تفسیر المیزان، ج ۲۰، ترجمه محمدباقر موسوی همدانی، قم، دفتر انتشارات اسلامی
  - مقاله‌ها: نام نویسنده (تاریخ انتشار)، عنوان کامل مقاله با حروف ایتالیک، نام مجله، شماره و مشخصات مجله، شماره صفحه‌های آغاز و پایان مقاله.
  - مثال: طاهری، حبیب‌الله (۱۳۸۹)، نقش اراده در رفع مسؤولیت، پژوهش‌های فقهی، سال ششم، شماره اول، ص ۲۵ - ۳۷.
۱۰. نویسندگان محترم می‌توانند مقاله‌های خود را از طریق سامانه نشر مجلات علمی دانشگاه تهران به آدرس www.journals.ut.ac.ir ارسال نمایند

فلسفه دین، دوره ۱۴، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۶

فهرست مطالب

- نسبت صادر اول با مخلوقات عالم از منظر شیخ اشراق با تأکید بر تناظر مفهوم فیزیکی و متافیزیکی
نور ۴۴۳
علی حقی، عباس جوارشکیان، حسین بلخاری قهی
- نگاهی بر مفهوم جدید اراده نیک کانت ۴۶۵
محمدرضا عبدالله‌نژاد، سمیه رفیعی
- بررسی معرفت‌شناختی و روش‌شناختی حساب احتمال در اقتصاد اسلامی بر اساس حکمت متعالیه . ۴۸۷
سعید فراهانی فرد، محمدعلی فراهانی فرد
- امکان علوم انسانی اسلامی از منظر قرآن در دیدگاه علامه طباطبایی ۵۱۷
محمدعلی اسدی نسب
- نسبت مفهوم واجب‌الوجود فارابی با احد افلوطین ۵۴۵
مهناز تیرایی، محمدعلی عباسیان چالشتی
- الهیات هنری یا الهیات هنر؟ (تحلیل انتقادی دیدگاه جورج پاتیسون) ۵۷۱
سید رضی موسوی گیلانی، علیرضا آرام
- مسئله شر در الهیات پویشی و حکمت متعالیه ۵۸۹
حسن احمدی‌زاده، طیبه غلامی
- ارزیابی تئودیسۀ اعتراض در پاسخ به مسئله شر ۶۰۹
نعیمه پورمحمدی، میثم فصیحی رامندی
- تبیین و بررسی رویکرد هگل نسبت به رابطه علم و دین ۶۳۳
حسن مهرنیا
- تعریف، عینیت و تعداد صفات جوهر الهی در اندیشه اسپینوزا ۶۵۱
حسین صابری ورزنده